DEO OPTIMO MAXIMO UNI ET TRINO, VIRGINI DEIPARÆ, ET SANCTO LUCÆ ORTHODOXORUM MEDICORUM PATRONO.

QUÆSTIO MEDICA,

CARDINALITIIS DISPUTATIONIBUS MANE DISCUTIENDA IN SCHOLIS MEDICORUM, DIE JOVIS XXVI. FEBRUARII MDCCXXII.

M. RAYMUNDO-JACOB FINOT, DOCTORE MEDICO, PRÆSIDE.

An Frictus ſit ſalutaris?

TANTA eſt propcrtio, liquidum inter & firmum, firmum & firmum diverſi & ejuſdem generis, liquidum & liquidum cujuſcumque generis, inter partes corporis quoàd molem, duritiem, numerum, ſitum &c. ut amborum uno mutato mutetur & alterum neceſſe ſit. Utrumque quot habeat phaſes infandum! Qualis utriuſque commutatio vix dicendum! Amborum viciſſitudines, ex uno in alterum tranſmutationes, inter utrumque analogiam, proportionem, comparationem, ſimilitudinis atque diſſimilitudinis diverſos reſpectus enarrare quis poterit? Multifariàm enim multiſque modis alterantur, corrumpuntur, generantur, atque metamorphoſi omnimodâ, tot tamque diverſæ quinimò omnes formæ educuntur è materiæ penu quæ eſt omnium corporum ſubjectum, eorumque proprietatum fons & origo, quippe quæ omni & ſoli corpori communicatur multigenis variata figuris, modò enim ſimplex modò diverſa ſentitur, uniformis modò, modò varia, homogenea, heterogenea, conſtans, mobilis,

> *Non quod multa parùm ſimili ſint prædita formâ,* Lucr. l. 2. verſ. 336. 337.
> *Sed quia non vulgò paria omnibus omnia conſtant.*

materia enim nuſquam deſtruitur, neque cadaver eſt, neque ſepulchrum, ſed cadaver & ſepulchrum ſibi; nec Cœlo, nec terris, nec aquis, ſed ubique jacet; horumce nulla eſt, ſed omnia: ipſa enim totius mundi hujuſce aſpectabilis pro theatro ſeſe mutuò præbet atque ſubjicitur in quo perſonas omnes hujus comediæ rectè regit author motus ex quo figuræ formantur, aggeritur moles, naſcuntur tandem omnes corporis modificationes perituræ, in nova corpora denuò mutandæ. Ipſe ſi quidem totus occupatur in corporum omnium conciliandis figuris, nihil quod penes eum non ſit, totum & omne regit, gubernat, producit, deſtruit, naturâ tamen ſemper remanente conſtanti indeſtructibili cujus facies ſemper eadem.

CORPUS in partium ipſum componentium motu conſtanti perpetuoque conſiſtens, pro ipſius motûs quantirate, diverſitate, modo, temporis ſpatio & aliis circumſtantiis quibus afficitur tale aut tale in ſua ſpecie prædicatur: ipſum autem judicatur ſanum pro hujuſce ſyſtematis legum rectitudine aut ab ipſis deviatione. Vitam hominis quamdiu durat in partium corporis functionibus tum vitalibus, tum naturalibus, tum animalibus conſiſtere, nemo eſt qui inficiatur: ipſas augeri, minui, vita ſuperſtite, deprehenditur, cùm in iiſdem ſit ingens graduum diverſitas; ſanitas enim eſt facultas corporis apra omnibus actionibus perfectè exercendis, & omnes actionum illarum effectus ad motus determinatos & ad aſſumptorum immutationem revocantur. Status ergo corporis viventis habens facultatem exercendæ cujuſcumque actionis dicatur ſanus, cujus idea eſt præſentia requiſiti ad exercitium poſſibile actionis vel abſentiæ repugnantis exercitio eidem; qui enim actiones homini proprias exercere valet cum facilitate, oblectamento & quâdam conſtantiâ eum ſanum habemus, quem verò eaſdem exercere non poſſe aut tantùm eas peragere cum moleſtiâ, dolore citaque defatigatione animadvertimus, eumdem vocari & eſſe ægrotantem quis negaverit? Ut itaque actiones ſic morbi diſtingui poſſunt, ut conditiones ad actiones, ita & harum defectus, qui enim haberet perfectè intellectas omnes conditiones requiſitas ad actiones, ille perſpiceret clarè defectum conditionis ex cognito morbo, & rursùm benè caperet ex cognito motûs defectu naturam morbi inde neceſſariò ſequentis. Motûs igitur menſura, naturæ menſura, unde ſanitatis ſive ſubſiſtentiæ menſura.

ATQUI corporis exercitatio hancce conſtantiam in functionibus conſervat & auget; ſive enim contineat ſolida & liquida in ſuâ renitentiâ æquilibri, relaxando fibras criſpatas; contrahendo filamenta partium ſolutarum, vacuando humorum redundantiam, ſanguinis & humorum diatheſim alterando, iſtorum citiorem motum compeſcendo, ipſum lentiorem provehendo, utriuſque partis molem augendo, minuendo, ſive aliis quibuſque modis vitam ſervet, augeat, roboret. Omnes enim corporis partes ad ſui ipſius ſanitatem non ſolùm contribuunr efficiendam, ſed ipſæmet partes naturaliter diſpoſitæ & motæ ſunt ſanitatis cauſa eſſentialis & proxima atque ipſiſſima ſanitas, quæ pendet à rectâ ſex rerum non naturalium adminiſtratione: ex iſtorum enumeratione principem locum tenent frictiones in motuum genere, quæ ſunt leviſſimæ exercitationes quarum diverſitas ſalubritaſque deſumuntur à tempore, loco, menſura, & modo quibus corpori adhibentur. Excretio craſſi tutiſſimis juvanda iis quæ magis excitent fibras & ſolvant excernenda: præcipua ſunt vapores, fotus, inunctiones, balnea concomitante frictu: juvenibus enim, ſenibus, & iis quibus viſcera debilia, difficilis digeſtio, vita quieta, ſedentaria, otioſa; hæc maximè proſunt præſertim ſi habeatur ratio ætatis, temperamenti, conſuetudinis, & aliarum circunſtantiarum quæ pertinent ad Hygienem. In genere modus faciendæ frictionis definitur rubore & tumore, tunc enim à frictione abſtinendum præſertim ſi corpus gracile fuerit reficiendum, ſi craſſum extenuandum. Convenit frictio tempore hyberno & autumno, depoſitis priùs excrementis tum alvi tum veſicæ, tunc aut totum corpus aut pars fricanda lavanda, ſordes detergendæ, & linteis modicâ compreſſione ac celeritate fricandum.

MULTÆ ſunt frictionis ſpecies. Duplex tamen hîc loci maximè conſideranda venit, præparatoria ſcilicet & apotherapeutica. Illa exercitationes præcedit ne quid rumpatur vel obſtruatur mutatione ſubitâ à quiete ad motum; etenim frictione exiguâ partes ſolidæ incaleſcentes remolliuntur, excrementa extenuantur meatuſque laxantur: hæc verò minoribus & blandioribus motibus perficitur cum olei perfuſione quæ partes corporis humectat ac recreat; ſi quid hærear mearibus diſcutit & corpus à laſſitudine tutum reddit. Si frictio fuerit mollis carnem laxat, mollit, meatus aperit; ſi fuerit dura cogit, ſiccat & adſtringit; pauca carnem leviter remittit, redditque contrectabilem; multa liquat, & extenuat & ſi dura ſimul fuerit contrahit, corporiſque molem deprimit; mediocris verò modicè calefacit, diſtributionem juvat & carnem auget. Frictio adhibetur ad reficiendum, vacuandum, revellendum. Nam quos ſiccitas macerat veſpertina artuum juvat frictio ut in partes externas ſanguis diſtribuatur. Si purgatio univerſa aliquid reliqui fecerit frictione diſcutitur; eadem ratione capitis & artuum frictio matutina reſeratis cutis meatibus humores eliminat. Ad revellendum etiam advocatur frictio, foràs enim materiem evocat ac digerit, quâ diſcuſſâ alia in partem defrictam confluit: ſi totum corpus fricari convenit, primùm crura à ſuperiore parte deorſum, linteis non admodum mollibus, ſed modicè aſperis, deinde & tota brachia ab humeris uſque ſupernè deorsùm ſimili modo ſunt fricanda; at ubi artus omnes abundè calere videntur & metus eſt ne quis ex multitudine frictionis laſſitudinis ſenſus ſuperveniat, oleo utendum eſt: cùm jam artus plurimùm perfricti fuerinr, poſteà oleo detergentur. Indè ad dorſi ſpinam tranſeundum eſt, hæcque tota perfricanda ſimiliter, ab hac rursùs ad crura & hinc ad brachia, mox indè rursùs ad ſpinam remeandum & ita quantùm neceſſe eſt fricandum.

SICUT inchoante rachitide, exiſtente phthiſi, increſcente ſenio, conducit introductio nutrimenti per appoſita externa halitu, fotu, balneo, clyſmate, unguento; ita purgationes cutis externæ per frictiones, loturas, balnea, fomenta, natationes, deterſiones egregiè proſunr. Capitis præſertìm ſcalptura cum pectine retrorsùm in vertigine, epilepſiâ, ophtalmiâ, aurium dentiumque doloribus, tonſillarum, gingivarum, uvæ inflammationibus, cervicis atque totius capiris fluxionibus. Collutio oris eſt quædam deterſionis atque frictionis ſpecies quæ adhibetur in aphtis, & aliis dentium, linguæ, palati, uvulæ & aliarum partium oris doloribus atque morbis. Quotidie cum tepidâ eſt prophylacticum oris; ſicut & levis deterſio oculorum, aurium, totius faciei, pedum manuum-que, axillarum & inguinum cum leviori frictione. Univerſas corporis partes ſuis menſurâ & modo ſigillatim fricari oportet. Frictionibus enim color & calor nativi augentur, naturales actiones in toto corpore feliciùs perficiuntur, excrementa expelluntur, exigui meatus purgantur, membra aluntur & fiunt ad labores robuſtiora. Frictiones ſupplent aëris & loci mutationi, deambulationi & aliis exercitiis à motu locali. Qui litterarum ſtudio incumbunt, qui morbo laborantes in cubili detinentur, aut qui ſaltationi, pilæ magnæ & parvæ ludo, deambulationi, equitationi, vehiculo ſive currui, lecticæ, navigio aſſueti hiſce exercitiis non indulgent, eos fricari bonum eſt.

Ergo Frictus eſt ſalutaris.

Proponebat Pariſiis DAVID VASSE, Pariſinus, Baccalaureus Medicus, A. R. S. H. 1722. à ſextâ ad meridiem.

Typis J. QUILLAU, Univerſitatis & Facultatis Medicinæ Typographi.